Hälso- och sjukvårdsnämnden
*Hälso- och sjukvårdsförvaltningen*
*Psykiatri och Samverkan*
Moa Isacsson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2025-12-19

HSN 2025-0694

Godkänd av Anders Ahlsson, 2025-12-19

Psykiatriutskottet

# Svar på skrivelse från Jesper Svensson (L), Charlotte Broberg (M) och Eva von Wowern (KD) angående konsekvenserna av lågprisupphandlingen inom vuxenpsykiatrin

## Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår Jesper Svensson (L), Charlotte Broberg (M) och Eva von Wowern (KD) att förutsättningarna att göra om upphandlingen avseende psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård med geografiskt områdesansvar ska utredas, att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att ta fram en "nollmätning", samt att ta fram uppföljningar på ovanstående mått till vartannat av psykiatriutskottets sammanträden. De önskar därutöver svar på tre frågor.

## Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Jesper Svensson (L), Charlotte Broberg (M) och Eva von Wowern (KD) angående konsekvenserna av lågprisupphandlingen inom vuxenpsykiatrin

## Förslag till beslut

Psykiatriutskottet beslutar följande:

Skrivelsen från Jesper Svensson (L), Charlotte Broberg (M) och Eva von Wowern (KD) angående konsekvenserna av lågprisupphandlingen inom vuxenpsykiatrin anses besvarad.

## Förvaltningens motivering till förslaget

*Bakgrund*
Region Stockholm har genomfört en upphandling avseende psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård med geografiskt områdesansvar.

Tilldelningsbeslut togs i psykiatriutskottet den 10 april 2024 och driftstart för de nya vårdavtalen var den 1 september 2025.

Jesper Svensson (L), Charlotte Broberg (M) och Eva von Wowern (KD) beskriver uppgifter i media samt uppgifter som inkommit till regionen om upplevda effekter av de nya upphandlade avtalen. Frågeställarna önskar faktaunderlag för att kunna agera framåt och föreslår att psykiatriutskottet beslutar följande:

1. Utreda förutsättningarna att göra om upphandlingen, bort från en lågprisupphandling till en kvalitetsupphandling.
2. Hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att ta fram en "nollmätning" i form av en lägesbild av väntetider, personaltäthet, personalmix, patienttid för olika yrkesgrupper samt fördelningen av olika behandlingsmetoder (individ, grupp, digitalt etc.), samt eventuella andra mått som hälso- och sjukvårdsdirektören bedömer relevanta, per den 1 maj 2025.
3. Hälso- och sjukvårdsdirektören får tillsvidare i uppdrag att ta fram uppföljningar på ovanstående mått till vartannat av psykiatriutskottets sammanträden.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna ställer utöver detta tre frågor till hälso- och sjukvårdsnämnden. Frågorna samt svar redovisas längre ned i detta tjänsteutlåtande.

*Överväganden*
Vid psykiatriutskottets sammanträde den 13 november 2025 beslutades att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att skyndsamt tillsätta en **oberoende** granskning av om de förändringar som görs på Prima och WeMind är förenliga med det vårduppdrag aktörerna förpliktigat sig till i avtalen. Beslutet omfattade även, för detta skrivelsesvar relevanta, följande punkter:

- Den oberoende granskningen återkommer till psykiatriutskottet med klargörande om det finns brister som möjliggör förtida upphörande av avtalen enligt kriterierna “förtida upphörande” i 21.1.1 förlaga till avtal. “Psykiatrisk specialistvård för vuxna i öppenvård med geografiskt områdesansvar”.
- Granskningen belyser hur kvaliteten och tillgängligheten i den psykiatriska öppenvården hittills har påverkats sedan WeMind och Prima tagit över uppdraget.

- Granskningen inkluderar samtal med berörd vårdpersonal, patientföreningar och vårdgrannar. Hur förändringarna påverkar primärvården i området ska särskilt beaktas.
- Granskningen återrapporteras till psykiatriutskottet med eventuella förslag på åtgärder på hur vården av patienterna kan förbättras.
- Hälso- och sjukvårdsdirektören ges i uppdrag att återkomma till psykiatriutskottet med en plan för hur vården av patienterna kan säkras om avtalen med WeMind och Prima sägs upp i förtid.

Beställaren kommer även löpande följa upp leverantörens utförande av uppdraget i syfte att kontrollera att leverantören uppfyller sina åtaganden enligt avtalet. Beställaren följer upp besöksutveckling, ekonomi, medicinsk kvalitet, patientsäkerhetsaspekter, yrkeskategorier, leverantörens uppfyllande av uppställda krav på väntetider och öppettider samt leverantörens uppfyllande av andra krav i avtalet. Dialogen med vårdgivarna kommer att ske löpande och samordnat.

Hälso- och sjukvårdsdirektören fick genom beslut vid psykiatriutskottets sammanträde den 5 mars 2025 i uppdrag att återkomma till psykiatriutskottet med uppföljningar under de första två åren avseende den upphandlade psykiatriska öppenvården. Uppföljningarna ska belysa hur kvalitetskraven i upphandlingen följs och efterlevs och hur tillgängligheten till vården påverkats för patienterna.

### *Svar på frågor*

1. *Hur ser ni på de allvarliga uppgifter som framställs både genom media, om halveringen av vuxenpsykiatrin inom nordost, samt genom brevet som inkom den 14 oktober 2025?*

   Den vård som beställts genom upphandlingen är varken mindre i omfattning eller uppdrag. Uppgifter som cirkulerat i media handlar framförallt om en minskning av personal samt om patienter som beskrivs ha blivit utan specialistpsykiatrisk vård vid övergången in i de nya avtalen.

   Prima och WeMind har under uppstartsperioden reagerat på att antalet anställda, framförallt i Nordost och Järva, inom tidigare avtal skiljde sig markant från den bemanningsgrad de haft i sina tidigare avtal och det behov de bedömt utifrån upphandlingsunderlaget. I nuläget pågår därmed fackliga förhandlingar om eventuella uppsägningar på grund av arbetsbrist hos båda vårdgivarna. Förändringarna inom respektive

områdesansvar uppges dock inte vara så stora som angetts i media. Förvaltningen har inte, och bör inte ha, insyn i de fackliga förhandlingarna och kan därför inte informera om den framtida bemanningen.

Yrkeskategorier och kompetenser i verksamheterna behöver motsvara den vård som patienterna ska erbjudas enligt lagar, riktlinjer och vårdprogram. Det är leverantörerna som ansvarar för att bemanningen är adekvat utifrån uppdraget och anpassningar kan också genomföras i relation till detta.

Förvaltningen kommer att följa upp leverantörens utförande av uppdraget i syfte att kontrollera att leverantören uppfyller sina åtaganden enligt avtalet.

2. *Stämmer uppgifterna att patienter med bland annat autism som tidigare haft vård inom psykiatrin nu hänvisas till primärvården?*

   När uppgifterna framkom i media kontaktade förvaltningen WeMind för att få klarhet i bakgrunden till informationen. WeMind beskrev då att de har en vårdprocess specifikt för personer med autism och inga riktlinjer som säger att personer med autism inte skall få vård. WeMind eftersökte förklaringar inom verksamheten men inga motsvarande klagomål eller avvikelser hade inkommit och inget ärende kunde identifieras.

3. *Har det till den politiska ledningen eller förvaltningen inkommit andra uppgifter om brister i vården till följd av lågprisupphandlingen?*

   De uppgifter som inkommit till förvaltningen motsvarar de som framkommit i media avseende framförallt oro vid uppsägning av personal och stängning av mottagning för Unga vuxna.

   Förvaltningen hanterar synpunkter löpande och följer upp inkomna uppgifter med vårdgivare samt efterfrågar rapporter från patientnämnden.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Christoffer Bernsköld
Avdelningschef

**Beslutet ska skickas till**
Akten